

Váš dopis čj. / ze dne: 5153/2017-MURI/OUPRR/271/24.01.2018
Naše čj.: NPU-321/6997/2018
Vyřizuje: Ing. arch. Barbora Schmidová
Spisový znak: 823

Městský úřad v Říčanech
Odbor územ. plán. a reg. rozvoje
Masarykovo náměstí 53/40
251 01 Říčany

Praha 08.02.2018

Věc: Říčany, správní obvod obce Říčany, KP – rejst. č. 15215/2-2157, zřícenina hradu – umístění vyhlídkové věže a model hradu v areálu – vyjádření k záměru

K Vaší žádosti o odborné posouzení předloženého záměru mimo stavení řízení, doručené dne 24. 01. 2018, Vám sdělujeme následující:

Zřícenina říčanského hradu je situována na skalní ostrožně západně od historického jádra města. Jedná se o významnou památku raně gotické hradní architektury, vybudovanou ve 3. čtvrtině 13. století. Z původní stavby se dochovalo zejména torzo hradního paláce, věže a studna.

Z původní stavby se dochoval soubor torz, z nichž část je dnes zakomponována do drobné obytné zástavby. Podstatu zříceniny ovšem tvoří mohutná torza paláce a věže a dále studna. Pozůstatkem původně třípatrového paláce je východní a část severní stěny do úrovně druhého patra. Torzo věže sahá do výšky tří pater. V rámci hradních torz se dochovaly cenné architektonické a konstrukční prvky (např. kamenná ostění, sdružená okna, sedile, výběhy kleneb, kapsy po stropních trámech a další). Mimo to představuje zřícenina významný krajinný prvek. Součástí původního fortifikačního systému hradu byla také soustava dvou rybníků, z nichž dnes existuje už pouze jeden po severovýchodní straně ostrožny.

Předložený záměr spočívá ve dvou novodobých úpravách areálu, které mají vést k jeho oživení. První je návrh tzv. vyhlídkové věže, tj. třípodlažní konstrukce, přistavěné těsně, byť nespojitě k dochované východní zdi paláce. Konstrukce by měla být subtilní trámová, doplněná zábrany z žárově ztmavené nerezové sítě. Podlázky pater jsou rozvrženy tak, aby odpovídaly úrovni původních hradních podlah. Součástí věže by měly být také stolky s lavicemi, situované u palácových oken.

Druhým navrženým prvkem je hrací model (maketa) sídla v jeho předpokládané podobě za působení Ondřeje ze Všechem v letech 1260-1270, tedy záhy po výstavbě. Model by měl být v měřítku 1:25, vyrobený z materiálů odolným vůči povětrnosti (dvoukomponentní polymerační sádra KauPo pro exteriér natřená probarveným nátěrem). Model by byl dle přiloženého zákresu do fotografie patrně situovaný na podnoží samostatně v ploše před torzem paláce.

Záměr zbudování vyhlídkové věže v areálu hradu je z hlediska památkové péče n e p ř í p u s t n ý.

Záměr umístění modelu hradu v areálu zříceniny je z hlediska památkové péče p ř í p u s t n ý.

Zdůvodnění:

Areál zříceniny hradu v Říčanech je nemovitou kulturní památkou ve smyslu zákona č.20/1987 Sb., evidovanou pod rejst. č. 15215/2-2157 v ÚSKP ČR.

Předložený návrh zbudování vyhlídkové věže v areálu hradu a v těsné blízkosti torza paláce je z hlediska památkové péče zcela nepřijatelný, a to z několika níže uvedených důvodů. Zřícenina hradu v Říčanech je

typickým příkladem torzálně dochované hradní architektury, která je takto zapsána v ústředním seznamu nemovitých památek a tento stav je třeba pokládat za „konečný“. Je žádoucí a nezbytné provádět pouze potřebnou údržbu, a to v konzervačním duchu. Předložený záměr je s výše uvedenými skutečnostmi v přímém protikladu a zjevně preferuje atraktivní uživatelské zájmy před dochovaným charakterem a památkovou podstatou hradu. Je nutno mít neustále na paměti, že smyslem ochrany památek je mj. zachování jejich autenticity včetně malebnosti a genia loci. Dále je torzo hradu zejména hmotným dokladem s velkou vypovídací schopností o svém vlastním stavebním vývoji. Všechny tyto hodnoty by v důsledku zamýšleného zásahu zcela zanikly nebo byly zásadně potlačeny. Došlo by k výrazné změně obrazu hradu a bylo znemožněno celistvé vnímání torza se všemi jeho dochovanými součástmi a prvky, které vytváří představu o jeho původní podobě a způsobu fungování. Mimo to je důvodné se obávat, že po zpřístupnění torza paláce v celé jeho výšce prostřednictvím vyhlídkové věže by docházelo k ničení zdiva veřejností. Také je potřeba mít na paměti, že čím více úprav a novodobých zásahů bude v areálu hradu provedeno, tím větší budou nároky na jeho údržbu a provoz. V neposlední řadě je nutné brát ohled na potenciální nestabilitu konstrukcí torza, způsobenou polohou zříceniny na kraji svahu ostrožny. Již v minulosti bylo zdivo dodatečně podepřeno opěrným systémem, jehož konzervace byla zahrnuta do sanačních prací v roce 2007. V souvislosti s touto opravou bylo konstatováno, že je nezbytné další soustavné geodetické sledování případného pohybu zdí paláce, neboť nelze vyloučit posuny v podloží hradní zříceniny. Navržená vyhlídková konstrukce by mohla tuto situaci výrazně negativně ovlivnit. Navíc nelze opomenout, že lze úpravy hradu v Říčanech vnímat jako precedens pro další obdobné památky.

Záměr vytvoření modelu hradu v jeho předpokládané podobě po výstavbě Ondřejem ze Vsechrom a umístění této makety v areálu hradu je z hlediska památkové péče možný. Jedná se ovšem pouze o posouzení záměru jako takového. V případě přistoupení k jeho realizaci by musela být přesná podoba modelu důsledně konzultována s pracovníky NPÚ ÚOP středních Čech, a to jak z hlediska historické věrnosti, tak z hlediska rozměrů a finálního materiálového a barevného provedení. Domníváme se, že v navrženém měřítku 1:25 by byla maketa nepřiměřeně velká a pro umístění do areálu nevhodná. Předložený zakres do fotografie je dle našeho názoru značně schematický a neodpovídající eventuální skutečnosti. V rámci přípravy realizace makety by bylo dále nezbytné konzultovat se zástupci památkové péče včetně pracovníka NPÚ ÚOP středních Čech způsob osazení makety do prostoru, jeho přesnou polohu, provedení podnože a v neposlední řadě také povrchovou úpravu terénu v okolí makety. Všechna tato hlediska je potřeba konzultovat s orgány památkové péče v průběhu tvorby návrhu před podáním žádosti o závazné stanovisko.

Ing. Jan Žižka
ředitel